

Kain

Asiakas- ja
potilastietojen
luovutushallinnan
muutoksista

Kanta-palveluissa

[Pia Pullinen & Riitta Tuomaala]

to

Asiakastietolaki uudistuu Mihin muutokset perustuvat?

Asiakkaan informointi

- 16 § Asiakkaan informointi valtakunnallisista tietojärjestelmäpalveluista
- Palvelunantajan on annettava asiakkaalle tiedot hänen oikeuksistaan sekä hänen asiakastietoihinsa liittyvistä valtakunnallisista tietojärjestelmäpalveluista ja niiden yleisistä toimintaperiaatteista. Tiedot on annettava asiakkaalle viimeistään hänen ensimmäisen asiointinsa yhteydessä.
  - Terveysten ja hyvinvoinnin laitos vastaa asiakkaille annettavan informaation tietosisällöstä ja Kansaneläkelaitos vastaa informaatiomateriaalista.

Uusi informointi

Kielto-oikeus - Terveystietojen luovuttaminen

18 § Asiakkaan ja potilaan oikeus kieltää asiakastietojensa luovuttaminen

- Potilaalla on oikeus kieltää terveydenhuollon rekisterinpitäjää luovuttamasta häntä koskevia potilastietoja toiseen terveydenhuollon rekisteriin tai toiselle terveydenhuollon rekisterinpitäjälle valtakunnallisten tietojärjestelmäpalvelujen välityksellä. Huoltajalla ei ole oikeutta tehdä kieltä alaikäisen huollettavansa puolesta.
- **Potilas voi kohdistaa kiellon kaikkiin potilastietoihinsa. → 'Kaiken kattava kieltö'**
- Terveystietojen luovutuksessa kiellon voi kohdentaa palvelutapahtumaan. Lisäksi kiellon voi kohdentaa julkiseen sosiaali- ja terveydenhuollon rekisterinpitäjään ja sen rekisteriin sekä työterveydenhuollon rekisteriin.
- Kiellolla ei voi estää ammattihenkilön tai viranomaisen lakiin perustuvaa ja asiakkaan tahdonilmaisusta riippumatonta tiedonsaantioikeutta tietoon.
- Kieltö on voimassa toistaiseksi ja sen saa peruuttaa.

Kielto-oikeus - Sosiaalihuolto

18 § Asiakkaan ja potilaan oikeus kieltää asiakastietojensa luovuttaminen

- Asiakkaalla on oikeus kieltää sosiaalihuollon rekisterinpitäjää luovuttamasta itseään koskevia sosiaalihuollon asiakastietoja toiselle sosiaalihuollon rekisterinpitäjälle valtakunnallisten tietojärjestelmäpalvelujen välityksellä. Huoltajalla ei ole oikeutta tehdä kieltä alaikäisen huollettavansa puolesta.
- **Asiakas voi kohdistaa kiellon kaikkiin sosiaalihuollon asiakastietoihinsa. → 'Kaiken kattava kieltö'**
- Sosiaalihuollossa kiellon voi kohdentaa sosiaalihuollon palvelutehtävään tai yksittäiseen asiakasasiakirjaan. Lisäksi kiellon voi kohdentaa julkiseen sosiaali- ja terveydenhuollon rekisterinpitäjään ja sen rekisteriin sekä työterveydenhuollon rekisteriin.
- Kiellolla ei voi estää ammattihenkilön tai viranomaisen lakiin perustuvaa ja asiakkaan tahdonilmaisusta riippumatonta tiedonsaantioikeutta tietoon.
- Sosiaalipalveluja annettaessa toiselle rekisterinpitäjälle ei saa luovuttaa voimassa olevan kiellon kohteena olevia asiakastietoja, jos kieltä ei ole peruutettu, ellei asiakaslain 17—21 §:ssä tai muussa laissa toisin säädetä.
- Kielto on voimassa toistaiseksi ja sen saa peruuttaa.

Suostumus SH <-> TH välillä

- 20 § Potilastietojen luovuttaminen valtakunnallisten tietojärjestelmäpalvelujen avulla
- Terveystietojen potilastietoja voidaan luovuttaa salassapitosäännösten estämättä sosiaalihuollon palvelunantajalle sosiaalihuollon järjestämiseksi, tuottamiseksi ja toteuttamiseksi potilaan antaman **suostumuksen** perusteella.
- 21 § Sosiaalihuollon asiakastietojen luovuttaminen valtakunnallisten tietojärjestelmäpalvelujen avulla
- Sosiaalihuollon asiakastietoja voidaan luovuttaa salassapitosäännösten estämättä terveydenhuollon palvelunantajalla terveydenhuollon järjestämiseksi, tuottamiseksi ja toteuttamiseksi asiakkaan antaman **suostumuksen** perusteella.

Nykyinen pelkästään terveydenhuollon sisällä käytössä oleva Kanta-suostumus poistuu

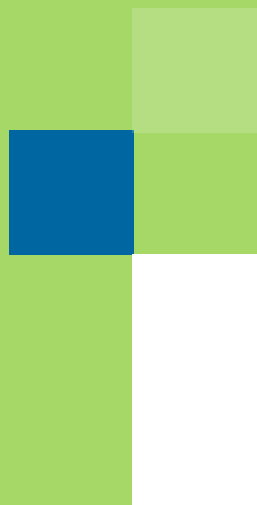
Tahdonilmaisupalvelu

3 § Määritelmät

- Valtakunnallinen tietojärjestelmäpalvelu, jolla ylläpidetään informointi-, suostumus- ja kielloasiakirjoja sekä muita sosiaali- ja terveysalan palveluihin ja asiakastietojen käsittelyyn liittyviä tahdonilmauksia

Tulee tiedonhallintapalvelun lisäksi

Mikä muuttuu?

Informointi

Nykytila	Uusi asiakastietolakiluonnos
<p>Erilliset informoinnit;</p> <ul style="list-style-type: none"> - PTA - Resepti - Yhteisrekisteri (SHP) <p>Edellytys suostumukselle tietojen luovuttamiseen Kanta-palveluista</p>	<p>Kattaa kaikki Kanta-palvelut</p> <p>Asiakkaan vastaanottama informointi on edellytys</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kanta-palveluista tapahtuvalle luovutukselle (PTA, SHA) - Kielloille - Suostumuksille luovutuksiin sosiaalihuollon ja terveydenhuollon välillä <p>Informointimerkinnän puuttuminen ei estä tietojen tallennusta</p> <p>Tallennetaan Tahdonilmaisupalveluun (tekninen toteutus ei muutu)</p>

Suostumus

Nykytila	Uusi asiakastietolakiluonnos
<p>Edellyttää informointia</p> <p>Mahdollistaa luovutuksen potilastiedon arkistosta</p>	<p>Poistuu terveydenhuollon sisäisistä luovutuksista</p> <p>Luovutus sosiaalihuollon ja terveydenhuollon välillä edellyttää jatkossa suostumusta (siirtymäaika)</p>

Kiellot, kieltöjen peruutukset

Nykytila	Uusi asiakastietolakiluonnos
Palvelutapahtumaan kohdistuvat kiellot	Nykylain mukaiset kiellot
Sosiaali- ja terveydenhuollon rekisterinpitäjään ja sen rekisteriin kohdistuvat kiellot	Kaiken kattava kiello Tallennetaan Tahdonilmaisupalveluun
Ennen uuden lain voimaantuloa annetut kiellot voimassa myös uudistuksen jälkeen	Voi asettaa ennen lain voimaan tuloa Kiellon kohdistaminen yksityisten palvelunantajien työterveyshuollon rekistereihin (siirtymäaika)
Talletetaan tiedonhallintapalveluun	
Allekirjoitettava lomake	

Reseptikeskus

Nykytila	Uusi asiakastietolakiluonnos
Lääkemääräyksiä koskevat kiellot	Reseptikeskuksen tietoja voidaan luovuttaa ilman informoinnin tarkistusta Lääkemääräyksiä koskevat kiellot Kelaimeen uusi informointi - Informointitietojen haku ja tallennus

Omakanta

Nykytila	Uusi asiakastietolakiluonnos
<p>Informoinnin vastaanottaminen</p> <p>Kieltojen asettaminen/peruuttaminen</p> <p>Suostumus tietojen luovutukseen terveydenhuollon sisällä, antaminen/peruuttaminen</p>	<p>Informoinnin vastaanottaminen</p> <p>Kieltojen asettaminen/peruuttaminen - Kaiken kattava kiello utena</p> <p>Suostumus luovutukseen TH <-> SH toteutetaan siirtymäajan mukaisesti</p> <p>Suostumus hyvinvointitietojen luovuttamiseen sote-ammattilaisten käyttöön</p>

Omatietovaranto

Nykytila	Uusi asiakastietolakiluonnos
Ei määritelty laissa	Informointi sisältyy Kanta-informointiin Omatietovarantoon tallennettujen hyvinvointitietojen luovutus sote-ammattilaisten käyttöön (siirtymäaika) - Luovutuksen edellytyksenä suostumus

Kansallinen käyttöliittymä annettujen informointien kirjaamiseen ja kieltojen käsittelyyn

Kansallinen käyttöliittymä luovutushallintaan, taustaa

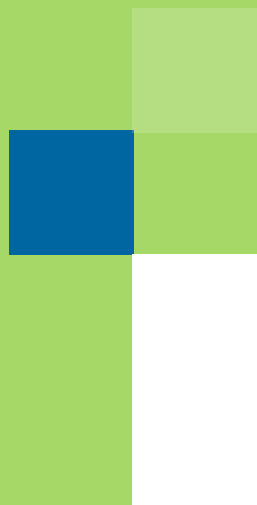
- Kela käynnistänyt alustavan suunnittelun kansallisen käyttöliittymän toteuttamiseksi siirtymäajalle ja mahdollisesti varajärjestelmäksi lain voimaan tulon jälkeen sote-organisaatioiden käyttöön
- Informointien ja kieltojen hallinta toteutettava myös potilastietojärjestelmiin
- Asiakkaiden informointi ja kiello-oikeuden mukaiset merkinnät tulee toteuttaa mahdollisimman kattavasti ennen lain voimaantuloa lain hyväksymisen jälkeen (keskustelut STM-Kela)

Kansallinen käyttöliittymä luovutustenhallintaan

- Informoinnin ja kiellon haku ja tallennus
  - Uuden lain mukainen informointi
  - Uuden lain mukaiset kiellot
- Käyttäjärühmät:
  - Sote -ammattihenkilöt
  - Sosiaali- ja terveydenhuollon organisaatioiden sellainen henkilöstö, jolla ei ole ammattioikeutta Valviran Terhikki- tai Suosikki-rekisterissä
  - Loppukäyttäjän vahva tunnistus - Varmennekortti

Aikataulu

Aikataulu

Aikataulu tulee muuttumaan, koska HE annettaneen vasta syksyllä 2020.

Kanta kehittäminen 2020 ulospäin näkyvät tulokset, tilanne 31.3.2020	2020											2021	
	Tammi	Helmi	Maalis	Huhti	Touko	Kesä	Heinä	Elo	Syys	Loka	Marras	Joulu	Tammi
Luovutushallinnan muutokset <i>aikataulu riippuvainen asiakastietolain valmistumisesta</i>													
Luovutushallintaan liittyvät käyttötapaukset ja määrittelyt julkaistu järjestelmätoimittajille													
Reseptikeskuksen osalta yhteistestausvalmius													
Potilastiedon arkiston osalta yhteistestausvalmius													
Omakannassa yhteistestausta varten valmiina uudenmallinen luovutushallinta nykyisen rinnalla AT-ympäristössä													
Kansallinen käyttöliittymä sote-organisaatioiden luovutushallintaan käyttöönotettavissa, jos tällainen tarvitaan													

Yhteenveto

Yhteenveto muutoksista

1. Uusi asiakkaan informointi valtakunnallisista tietopalvelujärjestelmistä
  - Informointi voidaan aloittaa heti lain hyväksynnän jälkeen
  - Tiedon luovutusten edellytys on, että kansalaista on informoitu (jos merkintää informoinnista ei löydy tahdonilmaisupalvelusta, tiedon luovutus estetään)
2. Kaiken kattava kieltö
  - Kielto voidaan asettaa heti lain hyväksynnän jälkeen
  - Kielto astuu voimaan, kun laki tulee voimaan
3. Nykyinen terveydenhuollon sisällä oleva suostumus poistuu
4. Ennen uuden lain voimaantuloa pitää voida tarjota sekä nykyisen että uuden lain mukaista informointia
5. Kansallinen käyttöliittymä

The logo for Kanta, featuring the word "Kanta" in a white, sans-serif font with a small green plus sign above the letter 'a'.

Kanta

Kiitos!

Kela

kanta.fi

 @kantapalvelut